

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย ได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้
3. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ใน

สถานศึกษา

4. บทบาทของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา
5. บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การบริหารเป็นกระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดหมายขององค์กร โดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารอย่างน้อย 5 ประการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนาจการ และ การควบคุมงาน ซึ่งกระบวนการดังกล่าวมีผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบที่จะให้มีการปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (วิโรจน์ สารรัตนะ. 2546 : 15) การบริหารงานของโรงเรียน เป็นภาระงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายนับตั้งแต่คณะครู อาจารย์ นักการภารโรง ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชนที่จะต้องทำหน้าที่เข้ามาเกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในที่สุด โดยมีภารกิจหลักคืองานเกี่ยวกับการเรียนการสอนหรืองานวิชาการ และมีภารกิจรองคือ งานสนับสนุนการเรียนการสอน การจัดครูเข้าสอน ได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียน เป็นต้น และงานภายในโรงเรียน ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องการจัดการดูแลและควบคุมเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามี

ประสิทธิภาพ ประกอบด้วยงานวิชาการ งานกิจการนักเรียน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกในการบริหารการศึกษา งานบริหารทั่วไป งานธุรการ งานการเงิน และงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน (สมเดช สีนแสง. 2544 : 310)

กระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 9) การปฏิรูปการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะให้การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีความสามารถ และมีความสุข การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล จำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจ และให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 และเป็นไปตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งให้มีการจัดระบบ โครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาดังปรากฏในบทบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า“มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการและเป็นไปตามหลักการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management : SBM) ซึ่งจะเป็นการสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ได้มาตรฐานและสามารถพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น สถานศึกษาจะดำเนินการต่าง ๆ ได้ต้องอยู่ในกรอบของอำนาจและหน้าที่ตามกฎหมายและวัตถุประสงค์การจัดตั้งสถานศึกษาเท่านั้น ซึ่งเป็นอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ให้เป็นหน้าที่ของส่วนราชการ นั้น ๆ โดยได้กำหนดให้มีผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการ และมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ รวมทั้งนโยบายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

Peter F Drucker การบริหาร หมายถึง ศิลปะในการทำงานให้บรรลุเป้าหมายร่วมกับผู้อื่น (ภาวิดา ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 2)

Herbert A. Simon การบริหาร หมายถึง กิจกรรมที่บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างร่วมกัน

(ภาวिका ธาราศรีสุทธิ. 2542 : 2)

Sergiovanni การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

Barnard การบริหาร หมายถึง การทำงานของคณะบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ที่รวมปฏิบัติการให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2542 : 1) การบริหาร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายๆอย่างที่บุคคลร่วมกันกำหนด โดยใช้กระบวนการอย่างมีระบบและให้ทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม

ภาวिका ธาราศรีสุทธิ (2542 : 6) การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาสมาชิกของสังคมในทุกๆ ด้าน นับแต่ บุคลิกภาพ ความรู้ ความสามารถ เจตคติ พฤติกรรม คุณธรรม เพื่อให้มีค่านิยมตรงกันกับความต้องการของสังคม โดยกระบวนการต่างๆ ที่อาศัยควบคุมสิ่งแวดล้อมให้มีผลต่อบุคคล และอาศัยทรัพยากรตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่างเหมาะสม เพื่อให้บุคคลพัฒนาไปตรงตามเป้าหมายของสังคมที่ตนดำเนินชีวิตอยู่

จากการศึกษาความหมายของการบริหารสรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการเพื่อให้ภาระงานของสถานศึกษาบรรลุจุดหมาย โดยใช้ การวางแผน การจัดองค์การ การจัดคนเข้าทำงาน การอำนวยความสะดวก และการควบคุมงาน

1. การบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 กำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาไทย ให้มีความหลากหลาย และมีเอกภาพในการปฏิบัติการ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ได้แก่การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบริหารทั่วไป จากการกระจายอำนาจดังกล่าว ทำให้สถานศึกษามีสภาพคล่อง มีความเป็นอิสระ และมีความต่อเนื่องในการจัดการ โดยกำหนดขอบข่ายการบริหารจัดการศึกษา รวม 4 ด้าน (กระทรวงศึกษาธิการการ. 2550 : 27-121)

1.1 การบริหารวิชาการ งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของ

สถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานได้มาตรฐาน และมีคุณภาพสอดคล้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา มีการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้สนองความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษากับหน่วยงานและสถาบันอื่นอย่างกว้างขวาง ปังจัยเกื้อหนุนการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การส่งเสริมความรู้ในด้านวิชาการแก่ชุมชน การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1.2 การบริหารงบประมาณ การบริหารงบประมาณของสถานศึกษา มุ่งเน้นความเป็นอิสระในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากการบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษาส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีต่อผู้เรียน มีขอบข่ายดังนี้ คือ การจัดทำและเสนอขอ งบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ การตรวจติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการใช้เงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การบริหารการเงิน การบริหารการบัญชี การบริหารพัสดุและสินทรัพย์

1.3 การบริหารงานบุคคล การบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา เป็นภารกิจสำคัญที่มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษาเพื่อดำเนินการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อิสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบเป็นไปตาม ธรรมชาติ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญและกำลังใจที่ดี ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่ง

ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ มีขอบข่ายดังนี้ คือ การวางแผน อัตรากำลัง การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ วินัยและการรักษาวินัย การออกจากราชการ

1.4 การบริหารทั่วไป การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบ องค์กรให้บริการ บริหารอื่นๆบรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยมี บทบาทหลักในการประสานส่งเสริมสนับสนุนและการอำนวยความสะดวกต่างๆ ในการ ให้บริการและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ ของงานเป็นหลักโดยเน้นความ โปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจนการมีส่วนร่วม ของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้องเพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพ และ ประสิทธิภาพ มีขอบข่าย ดังนี้คือ การดำเนินงานธุรการ งานเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน การพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศ การประสานและพัฒนาเครือข่ายทางการศึกษา การจัดระบบบริหารและพัฒนาองค์กร งานเทคโนโลยีสารสนเทศ การส่งเสริมสนับสนุนด้าน วิชาการ งบประมาณ บุคลากร งานดูแลอาคารสถานที่ งานจัดทำสำมะโนนักเรียน การรับ นักเรียน การส่งเสริมและประสานงานการจัดการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา การส่งเสริมงานกิจการนักเรียน การประชาสัมพันธ์ งานการศึกษา การส่งเสริมสนับสนุนและประสานงานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา งานประสานราชการกับเขตพื้นที่ การศึกษาและหน่วยงานอื่น การจัดระบบควบคุมภายในหน่วยงานบริการสาธารณะ และงานที่ ไม่ได้ระบุไว้ในงานอื่น

จากขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ประกอบด้วย การบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป นั้น คุณภาพของ การบริหารสถานศึกษาขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการเป็นหลัก ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ เป็นไปเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้การบริหารงานวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่ง จำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากบุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษา

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้

1. ความหมายของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้
 นวลจิต ชาวเกียรติพงศ์ (2542 : 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ (Participation) กับปรัชญาเบื้องต้นของการจัดการศึกษาที่ว่า ต้องจัดให้นักเรียนได้พัฒนาครบทั้งสี่ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ดังนั้นการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทั้งสี่ด้าน

ทิตนา แคมณี (2542 : 5) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญาและมีโอกาสสร้างความรู้ด้วยตนเอง และได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสังคม และมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางกาย และมีโอกาสได้เคลื่อนไหวร่างกายในการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ ซึ่งเป็นการทำให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการเรียนเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึงการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตเหมาะสมกับความสามารถและความสนใจของผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและลงมือปฏิบัติจริงทุกขั้นตอน จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ชนาธิป พรกุล (2543 : 50) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การเรียนรู้ที่เกิดจากการคิด การค้นคว้า การทดลอง การสรุปเป็นความรู้โดยตัวผู้เรียนเอง ผู้สอนจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทหน้าที่จากการถ่ายทอดความรู้มาเป็นผู้วางแผนจัดการชี้แนะอำนวยความสะดวกให้กับผู้เรียน ดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจึงหมายถึงการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาญจนา ไชยพันธ์ (2544 : 8-9) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างสมบูรณ์มุ่งเน้นให้เกิดคุณค่า และประโยชน์แก่ผู้เรียนและควรคำนึงถึงสภาพที่เหมาะสมเพื่อให้ผู้เรียนได้เติบโตและ

พัฒนาศักยภาพได้อย่างเต็มที่ ผู้เรียนสามารถประเมินตนเองได้ มีความมั่นใจและควบคุมตนเองได้

ขจรศักดิ์ ตีเสน (2545 : 17) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีความสุข สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล ได้รู้วิธีเรียน รู้วิธีคิดวิเคราะห์ มารณแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ค้นพบตนเอง จากประสบการณ์จริง โดยการใช้ปฏิบัติและใส่ใจที่จะเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต มีกระบวนการเรียน กระบวนการวัดผลประเมินผลที่ยืดหยุ่นและหลากหลาย

วีระเดช เชื้อนาม (2545 : 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความหมายแตกต่างกันไปตามที่นักการศึกษาเห็นว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเน้น เช่น เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติกิจกรรม เป็นการสอนที่ให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น เป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย เป็นต้น โดยหลักการแล้วแนวคิดนี้มาจาก แนวคิดทางการศึกษา ของ Dewey ซึ่งเป็นต้นคิดในเรื่องของ “การเรียนรู้โดยการกระทำ” การจัดกระบวนการเรียนการสอน โดยผู้เรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัตินี้ เป็นการเปลี่ยนแปลงบทบาทในการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็น “ผู้รับ” มาเป็น “ผู้เรียน” และเปลี่ยนแปลงบทบาทครูจาก “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้จัดประสบการณ์การเรียนรู้” ให้ผู้เรียนซึ่งการเปลี่ยนแปลงบทบาทนี้ เป็นการเปลี่ยนจุดเน้นของการเรียนรู้ว่าอยู่ที่ผู้เรียนมากกว่าผู้สอน ดังนั้นผู้เรียนจึงกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน เพราะบทบาทในการเรียนรู้ส่วนใหญ่จะอยู่ที่ผู้เรียนเป็นสำคัญ ต่อมาได้มีผู้พัฒนาแนวคิดใหม่ๆ ขึ้นจำนวนมาก ซึ่งล้วนแต่สนับสนุนแนวคิดพื้นฐานของ Dewey ทั้งสิ้น เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และการจัดกระบวนการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุดแนวคิดใหม่ๆ เหล่านี้ต่างช่วยส่งเสริมแนวคิดหลักของ Dewey ให้สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงและเป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 12) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ที่ยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้โดยการจัดวิธีการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนให้สามารถพัฒนาตนเองได้ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า คิดแก้ปัญหา และปฏิบัติงานเพื่อสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้ส่งเสริม สนับสนุนจัดสถานการณ์ให้เอื้อต่อการเรียนรู้

สรุปได้ว่า กระบวนการการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตลอดจนการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีการพัฒนาทางด้านทักษะการเรียนรู้ และผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในชีวิตประจำวัน

2. แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ในการจัดการเรียนรู้ ครูผู้สอนต้องจัดกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี บรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นสำหรับผู้เรียนในการเตรียมเข้าสู่โลกอนาคต เช่น กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ กระบวนการสร้างความรู้ กระบวนการคิด กระบวนการทางสังคม กระบวนการเผชิญสถานการณ์และแก้ปัญหา กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง กระบวนการปฏิบัติ กระบวนการจัดการ กระบวนการวิจัย กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง และกระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 6)

2.1 กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ

แนวคิด กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ คือ การจัดการเรียนรู้โดย การนำเนื้อหา สาระการเรียนรู้ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน นำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในลักษณะที่เป็นองค์รวม และสามารถนำความรู้ความเข้าใจไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการมีหลายรูปแบบ ขึ้นอยู่กับความเหมาะสม วัตถุประสงค์และความเหมาะสมของตัวผู้เรียนและสาระการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ สามารถทำได้หลายลักษณะ ในที่นี้จะขอเสนอแนวคิดการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ โดยใช้กลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหลัก ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้การแก้ปัญหาโดยใช้ความรู้หลายๆ ด้านประกอบกันและช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทั้งด้านมาตรฐานความรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไปพร้อมๆ กัน

2. เปิดโลกทัศน์ของทั้งครูผู้สอนและผู้เรียนให้กว้างขึ้น ไม่จำกัดเฉพาะด้าน เฉพาะทาง ช่วยให้การเรียนรู้น่าสนใจ น่าตื่นเต้น ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และมีความคิด และมุมมองที่กว้างขึ้น

3. เปิดโอกาสให้ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้ทำงานร่วมกัน ในการบูรณาการความรู้ความเข้าใจตามมาตรฐานความรู้/ตัวชี้วัด สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ผู้ตัวผู้เรียนช่วยให้ผู้เรียนตระหนักถึงคุณค่าในการนำความรู้ที่ เรียน ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

4. ผู้เรียนได้รับความรู้ ความเข้าใจในลักษณะองค์รวมสามารถ เชื่อมโยงความรู้และประสบการณ์การเรียนรู้ได้อย่างมีจุดมุ่งหมายและมีความหมาย สามารถ แสวงหาความรู้ ความเข้าใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว เปิด โอกาสให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน สามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน ได้อย่าง ไม่จำกัด ส่งเสริม ให้ผู้เรียน ได้วิธีการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยใช้ภูมิปัญญา และชุมชนเป็นแหล่งเรียนรู้(สำนัก วิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 16 - 17)

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอน โดยนำสาระการเรียนรู้ต่างๆ ที่สัมพันธ์กันมาผสมผสานเพื่อประ โยชน์ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจ ในลักษณะที่เป็นองค์รวม และ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้

2.2 กระบวนการสร้างความรู้

แนวคิด กระบวนการสร้างความรู้เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ ผู้เรียนได้สร้างความรู้ และประสบการณ์ต่างที่มีความหมายต่อตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับ สิ่งแวดล้อม โดยใช้กระบวนการคิดและแสวงหาความรู้ควบคู่กัน กับการปฏิบัติจริงให้ผู้เรียน ค้นพบความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้จัด โอกาส บรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการสร้าง ความรู้มีขั้นตอน/กระบวนการดังนี้

2.2.1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้แสดงออกถึงความรู้ ความเข้าใจเดิมที่มีอยู่ในเรื่องที่กำลังจะเรียนรู้

2.2.2 ขั้นปรับเปลี่ยนความคิด เป็นขั้นที่สำคัญของการจัดการเรียนรู้ ตามกระบวนการสร้างความรู้ที่ประกอบด้วยขั้นตอนย่อยๆ ดังนี้

- 1) สร้างความกระจำและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

และกัน

2) สร้างความคิดใหม่จากการอภิปรายร่วมกัน และสาธิตแสดง
ให้เห็นจนทำให้ผู้เรียนสามารถกำหนดความคิด หรือความรู้ใหม่ขึ้นได้

3) การประเมินความคิดใหม่โดยการทดลอง หรือใช้
กระบวนการคิด ถัดอย่างไตร่ตรอง ลึกซึ้ง และประเมินคุณค่า

4) การนำความคิดไปใช้ ผู้เรียนมีโอกาสได้ใช้ความคิด หรือ
ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

2.3 ชั้นบทพวน เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่ผู้เรียนจะได้ทบทวนความคิด
ความเข้าใจ โดยการเปรียบเทียบความคิดเดิมกับความคิดใหม่

ผลที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการสร้างความรู้เป็นกระบวนการจัดการ
เรียนรู้ที่คำนึงถึงความรู้และประสบการณ์เดิมของผู้เรียนเปิด โอกาสให้ผู้เรียน ได้สังเกตสิ่งที่
ตนเองสนใจอยากเรียนรู้แล้วจึงศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้เพิ่มเติมนำไปเชื่อมโยงต่อยอดกับ
ความรู้และประสบการณ์เดิมที่มีอยู่เกิดเป็นความรู้ใหม่ของผู้เรียนเอง อีกทั้งได้พัฒนาทักษะ
กระบวนการคิด(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 18 - 19)

สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่
เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ระหว่างผู้เรียนและมีการปฏิบัติ
จริงเพื่อให้ผู้เรียนค้นพบความรู้และประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำ

2.3 กระบวนการคิด

แนวคิด กระบวนการคิดเป็นกระบวนการทางสมองในการจัดกระทำ
ข้อมูลหรือสิ่งเร้าที่รับเข้ามาเป็นกระบวนการทางสติปัญญา มีลักษณะเป็นกระบวนการหรือ
วิธีการในการพัฒนาให้เกิดกระบวนการคิดจะต้องมีบุคคล มีเนื้อหาหรือข้อมูลที่ใช้ในการคิด
คุณสมบัติที่เอื้ออำนวยต่อการคิด กระบวนการที่ใช้ในการคิด วิธีการพัฒนาการคิดและการวัด
และประเมินการคิด

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการคิด
มีแนวทางดังนี้

2.3.1 การจัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการ
คิด โดยส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้เรียนคิด ไม่ปิดกั้นความคิด ให้กำลังใจ เสริมแรงเมื่อผู้เรียนคิด
ได้ด้วยตนเอง

2.3.2 ใช้รูปแบบวิธีการสอน หรือเทคนิคการสอนต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดเชื่อมโยงจากความคิดเดิมในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ได้แก่ การคิดคล่อง การคิดหลากหลาย การคิดละเอียด การคิดชัดเจน การคิดอย่างมีเหตุผล การคิดถูกทาง การคิดกว้าง การคิดลึกซึ้ง และการคิดไกล

2.3.3 จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่างๆ ตามความเหมาะสมกับพื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งทักษะการคิดสามารถแบ่งได้ดังนี้

2.3.4 ทักษะการคิดขั้นพื้นฐาน มีขั้นตอนการคิดไม่ซับซ้อนเป็นทักษะพื้นฐานของการคิดขั้นสูง แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ทักษะการคิดพื้นฐาน ประกอบด้วยทักษะการสื่อความหมาย หมายถึง ทักษะการรับสารรับความคิดของผู้อื่นเข้ามาเพื่อรับรู้ ตีความ แล้วจดจำ เมื่อต้องการที่จะระลึกถึง เพื่อนำมาเรียบเรียงและถ่ายทอดความคิดของตนให้แก่ผู้อื่นโดยแปลความคิดในรูปของภาษาต่างๆ เช่น ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่าน และทักษะการเขียน ทักษะการคิดที่เป็นแกนหรือทักษะการคิดทั่วไป หมายถึง ทักษะการคิดที่จำเป็นต้องใช้อยู่เสมอในการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น ทักษะการสังเกต ทักษะการสำรวจ ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล ทักษะการจำแนก และทักษะการเปรียบเทียบ เป็นต้น

2.3.5 ทักษะการคิดขั้นสูง หมายถึง ทักษะการคิดที่มีขั้นตอนหลายขั้นตอนและต้องอาศัยทักษะการสื่อความหมายและทักษะการคิดทั่วไปหลายๆ ทักษะในแต่ละขั้น เช่น ทักษะการตั้งสมมติฐาน ทักษะการสรุปลงความเห็น ทักษะการวิเคราะห์ ทักษะการประเมิน ทักษะการสร้างองค์ความรู้ เป็นต้น ให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนในการใช้ความคิด และแสดงความคิด อภิปรายแลกเปลี่ยนกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนรู้ ร่วมกันสรุปประเด็นที่ได้จากกระบวนการคิดที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนทั้งทางด้านเนื้อหา สาระการเรียนรู้ และทักษะกระบวนการคิด

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

- 1) มีกระบวนการทำงานที่เป็นระบบ ปฏิบัติงานได้อย่างมีขั้นตอน
- 2) มีความสามารถในการพิจารณาสิ่งต่างๆ และประเมินค่าโดยใช้หลักเกณฑ์อย่างสมเหตุสมผล รู้จักประเมินตนเองและผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง
- 3) ส่งเสริมความสามารถในการใช้ภาษาในการอ่าน เขียน ฟัง พูด ของผู้เรียน มีทักษะในการสื่อสารกับผู้อื่นได้ดี

4) ช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และในสภาวะการณ์ปัจจุบันที่โลกมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กระบวนการคิดจึงเป็นภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตในสังคมที่มีความยุ่งยาก ซับซ้อนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเพื่อเลือกตัดสินใจในสถานการณ์ต่างๆ ของสังคม ได้อย่างเข้มแข็ง(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 20 - 21)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการคิด การแสดงความคิดเห็น และอภิปรายแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้เรียนตามความเหมาะสมของ กิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 กระบวนการทางสังคม

แนวคิด กระบวนการทางสังคม เป็นกระบวนการที่มุ่งสร้าง ปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ร่วมกัน

แนวทางการจัดการเรียนรู้

2.4.1 ให้โอกาสผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มและกระบวนการกลุ่ม มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการทำกิจกรรมร่วมกัน

2.4.2 มุ่งจัดกิจกรรมเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

2.4.3 ให้ผู้เรียนตระหนักถึงความสำคัญของการใฝ่รู้ พร้อมทั้งจะเรียนรู้ในทุกเวลา ทุกสถานที่ และทุกสภาพแวดล้อมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมค่านิยม สังคม และสติปัญญา

2.4.4 ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาสภาพของชุมชน ผลกระทบของ สิ่งแวดล้อม และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม

ผลที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการทางสังคมทำให้ผู้เรียนมองเห็นคุณค่าของการทำงานร่วมกัน การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดคุณลักษณะหลายประการ เช่น ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ในทางที่ดี การสร้างทีมงาน ความรับผิดชอบ ความมีวินัย มีทักษะทางสังคม(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 22 - 23)

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มในการเรียนการสอนเพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันที่ก่อให้เกิดบรรยากาศในการเรียนรู้ที่ตีร่วมนกัน

2.5 กระบวนการแก้ปัญหา

แนวคิด กระบวนการแก้ปัญหา เป็นการฝึกให้ผู้เรียนแก้ปัญหา โดยผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ จากสถานการณ์ปัญหาที่น่าสนใจและท้าทาย

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการแก้ปัญหา มีแนวทางและขั้นตอน ดังนี้

2.5.1 ขั้นกำหนดปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหา เป็นขั้นเลือกใช้ปัญหาที่อาจมาจากแหล่งต่างๆ ที่ผู้เรียนต้องทำความเข้าใจกับปัญหาให้่องแท้ และวิเคราะห์ปัญหาตามประเด็น ดังนี้ ปัญหาคืออะไร มีข้อมูลใดประกอบบ้าง และมีเงื่อนไขหรือความต้องการข้อมูลใดเพิ่มเติมอีกหรือไม่

2.5.2 ขั้นวางแผนการแก้ปัญหา ขั้นตอนนี้จะเป็นการคิดวิธีการวางแผนเพื่อแก้ปัญหา โดยใช้ข้อมูลจากปัญหาที่ใช้วิเคราะห์ไว้แล้วในขั้นที่ 1 ประกอบข้อมูลและความรู้ที่เกี่ยวข้องกับปัญหานั้น นำมาใช้ประกอบการวางแผนแก้ปัญหา สำหรับการแก้ปัญหาที่ต้องตรวจสอบโดยการทดลอง ขั้นตอนนี้จะเป็นการวางแผนการทดลอง ซึ่งประกอบด้วย การตั้งสมมติฐาน การกำหนดวิธีการทดลอง หรือวิธีการตรวจสอบ รวมทั้งแนวทางในการประเมินผลการแก้ปัญหาคด้วย

2.5.3 ขั้นการดำเนินการแก้ปัญหา เป็นขั้นตอนการลงมือแก้ปัญหา และประเมินว่าวิธีการแก้ปัญหาและผลที่ได้เป็นอย่างไร ถ้าการแก้ปัญหาทำได้ถูกต้องจะประเมินต่อไปว่าวิธีการนั้นจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาอื่นๆ ได้หรือไม่ ถ้าพบว่าการแก้ปัญหานั้นไม่ประสบความสำเร็จจะต้องย้อนกลับไปเลือกใช้วิธีการแก้ปัญหาอื่นๆ ที่กำหนดไว้แล้วในขั้นที่ 2 และถ้ายังไม่ประสบความสำเร็จอีกผู้เรียนจะต้องย้อนกลับไปทำความเข้าใจใหม่ว่ามีข้อบกพร่องใด เช่น มีข้อมูลเพียงพอหรือไม่ เพื่อจะได้เริ่มต้นการแก้ปัญหาใหม่อีกครั้ง

2.5.4 ขั้นตรวจสอบการแก้ปัญหา เป็นการประเมินภาพรวมในการแก้ปัญหา ทั้งด้านวิธีการแก้ปัญหา ผลการแก้ปัญหา และการตัดสินใจ รวมทั้งนำไปประยุกต์ใช้ทั้งนี้ในการแก้ปัญหาใดๆ ต้องตรวจสอบถึงผลกระทบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดของผู้เรียนอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนเกิดกระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย ทำทาย และกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเรียนมากขึ้น พร้อมกับเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ สร้างนิสัยใฝ่เรียนรู้ มีเหตุผล และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 24)

สรุปได้ว่า กระบวนการแก้ปัญหา หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนกำหนดปัญหาในกิจกรรมการเรียนการสอนแล้วให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา โดยผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริงอย่างเป็นระบบ

2.6 กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง

แนวคิด กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง เป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ประสบการณ์ตรงที่ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับหลักการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม

แนวทางการจัดการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.6.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์โดยกระตุ้นแนะนำเรื่องที่จะเรียนรู้ โดยใช้ประสบการณ์หรือกิจกรรมที่กระตุ้นให้ผู้เรียนคิด เราให้ผู้เรียนอยากเห็นอยากรู้

2.6.2 การศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ข้อเท็จจริง โดยเชื่อมโยงความอยากรู้ อยากเห็น อยากเรียนรู้ของผู้เรียนจากประสบการณ์เดิมในขั้นที่ 1 ผู้ถามค้นคว้า แสวงหาความรู้ใหม่หรือแนวคิด ทฤษฎีใหม่ตามธรรมชาติของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

2.6.3 การฝึกปฏิบัติ ในขั้นนี้เป็นการฝึกปฏิบัติด้วยการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญมากยิ่งขึ้น

2.6.4 การนำไปใช้หรือขยายผล เป็นการนำข้อค้นพบในขั้นฝึกปฏิบัติไปใช้ในสถานการณ์อื่นๆ

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ช่วยพัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐานของสืบค้น ข้อเท็จจริงอย่างมีเหตุผล รู้จักหาข้อมูล ทฤษฎี หลักการมาสนับสนุนสิ่งที่ค้นพบ(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 26)

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในการเรียนเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่

ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดกับหลักการต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นองค์รวม

2.7 กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง

แนวคิด กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานจริง โดยการกำหนดภาระงาน(task) ให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างของแต่ละงาน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานจริงตาม

แนวทาง ดังนี้

2.7.1 การศึกษา และวิเคราะห์ภาระงาน และ โครงสร้างของงาน

2.7.2 การวางแผนปฏิบัติ

2.7.3 การลงมือปฏิบัติ โดยอาจดำเนินการ ดังนี้

- 1) ครูผู้สอนให้คำแนะนำและสาธิตให้ดูเป็นตัวอย่าง
- 2) ผู้เรียนฝึกปฏิบัติตามลำดับขั้นตอน
- 3) ผู้เรียนฝึกฝนทักษะความชำนาญ

2.7.4 ขึ้นประเมินผลงาน/ปรับปรุงชิ้นงาน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง จะทำให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานได้ตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการต่างๆ ได้แก่ กระบวนการทำงาน กระบวนการตัดสินใจ กระบวนการแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม เป็นต้น ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการทำงาน ได้ชิ้นงาน/ภาระงานเชิงประจักษ์ ได้สร้าง และพัฒนางานด้วยวิธีการใหม่ๆ จนเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 27 - 28)

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติจริง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ลงมือทำงานจริง โดยฝึกปฏิบัติตามโครงสร้างของแต่ละกิจกรรมการเรียนการสอน

2.8 กระบวนการจัดการ

แนวคิด กระบวนการจัดการ เป็นกระบวนการที่ปฏิบัตินำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการสรุปผลงาน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ กระบวนการจัดการ ประกอบด้วย

ทักษะจำเป็นซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.8.1 การวางแผน ได้แก่ วิเคราะห์งาน ใช้ข้อมูลในการตัดสินใจ และกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน

2.8.2 การปฏิบัติงาน ได้แก่ ประสานงาน และทำงานเป็นระบบตามแผน

2.8.3 การประเมินและสรุปผลงาน ได้แก่ ติดตามงานอย่างเป็นระบบ ประเมินผลและปรับปรุงงาน และสรุปผลงาน

ผลที่เกิดกับผู้เรียน กระบวนการจัดการจะช่วยให้ผู้เรียนรู้จักการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ สามารถจัดการกับตนเองและการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 29)

สรุปได้ว่า กระบวนการจัดการ หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ปฏิบัติ นำไปสู่วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติงาน การประเมินผล และการสรุปผลงาน

2.9 กระบวนการวิจัย

แนวคิด กระบวนการวิจัยเป็นการจัดสถานการณ์การเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียน ใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ เช่น การใช้ การประมวลผลงานวิจัย (Research Review) มาประกอบการสอน ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหา สาระในการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาสาระหรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัย โดยตรงหรือช่วยฝึกฝนทักษะการวิจัยต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน

แนวทางการจัดการเรียนรู้

2.9.1 เลือกประเด็นปัญหา (choosing the problem) เป็นขั้นตอนที่ ครูผู้สอนได้จัดกิจกรรมกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในประเด็นปัญหาต่างๆ เพื่อเป็น จุดเริ่มต้นของกระบวนการวิจัย โดยประเด็นปัญหาที่เกิดจากความสนใจของผู้เรียน ลักษณะ ปัญหาควรเกี่ยวข้องกับผู้เรียนโดยตรง อาจเป็นปัญหาภายในชุมชน อยู่ในขีดความสามารถที่ ผู้เรียนจะแก้ไขได้ สำหรับประเด็นปัญหาที่จะช่วยให้ผู้เรียนเลือกประเด็นปัญหา ได้ มีหลาย กิจกรรม เช่น การระดมความคิด การอภิปราย

2.9.2 การนิยามปัญหา (identify problem) เป็นขั้นตอนที่ผู้เรียน ร่วมกันพิจารณาประเด็นปัญหาที่เลือกไว้แล้วให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

2.9.3 การพัฒนาวิสัยทัศน์ (vision) เป็นขั้นที่ผู้เรียนร่วมกันกำหนดแนวทางและวางแผนแก้ปัญหาโดยใช้วิสัยทัศน์เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการอย่างชัดเจน

2.9.4 ลงมือปฏิบัติ (action) ผู้เรียนร่วมกันดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งอาจเป็นการดำเนินงานในชุมชน หรือเป็นเพียงการดำเนินงานในโรงเรียนแล้วแต่ปัญหาและแผนที่กำหนด เช่น ผู้เรียนรวบรวมข้อมูลตามแผนที่วางไว้ด้วยวิธีการต่างๆ นำข้อมูลมาวิเคราะห์และสรุปผล

2.9.5 ตรวจสอบผลการเปลี่ยนแปลง ผู้เรียนร่วมกันตรวจสอบว่าผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร สามารถแก้ปัญหาได้หรือไม่ มีปัญหาและอุปสรรคอย่างไร

2.9.6 สรุปและประเมินผล เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันสรุปบทเรียนทั้งหมดและตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ว่าบรรลุตามจุดประสงค์เพียงใด ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน การเรียนรู้ด้วยกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้การหาคำตอบอย่างเป็นระบบ มีความน่าเชื่อถือ ได้ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ เช่น การวางแผน การคิด การแก้ปัญหา การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความละเอียดรอบคอบ การสังเกต การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปข้อมูล การเชื่อมโยงบูรณาการ ฯลฯ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 30 - 31)

สรุปได้ว่า กระบวนการวิจัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัย หรือผลการวิจัย เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้เนื้อหาสาระต่างๆ ในกิจกรรมการเรียนการสอน เช่น การใช้การประมวลผลงานวิจัยมาประกอบการสอน ใช้ผลการวิจัยมาเป็นเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาเนื้อหาสาระหรือให้ผู้เรียนลงมือทำวิจัยโดยตรง

2.10 กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง

แนวคิด กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามวิธีการรับรู้

แนวทางการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนรู้ในรูปแบบนี้ มีแนวทางดังนี้

2.10.1 คัดกรองและพัฒนารูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.10.2 เลือกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องระหว่างลักษณะของเนื้อหาสาระและรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.10.3 ส่งเสริมช่วยเหลือผู้เรียนในการใช้รูปแบบวิธีการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนต้องการและมีความสนใจ สามารถกระตุ้นสมองทำให้เกิดความสุขและสนุกที่จะเรียนรู้ เกิดแรงจูงใจภายในให้อยากที่จะเรียนรู้มากขึ้นเพราะมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความสามารถของตนเอง ทำให้ผู้เรียนรู้สึกว่าตนเองประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนได้อย่างเต็มที่ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 33)

สรุปได้ว่า กระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ของตนเอง หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนที่ทำให้ผู้เรียนได้รู้จักและเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามวิธีการรับรู้ ของแต่ละคน

2.11 กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย

แนวคิด กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย เป็นการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นการมุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และมุ่งเน้นให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเอง พัฒนาสังคม และพัฒนาสิ่งแวดล้อมได้อย่างสมดุล

แนวทางการจัดการเรียนรู้ กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย มีแนวทางการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

2.11.1 กำหนดจุดเน้นการเรียนรู้ด้านพฤติกรรม ความรู้สึกลึก และความคิด จุดเน้นการสร้างพฤติกรรมควรสร้างตั้งแต่ระดับประถมศึกษา และเพิ่มพฤติกรรมที่ซับซ้อนมากขึ้น หลังจากผู้เรียนได้ฝึกให้มีพฤติกรรมแล้วจึงเริ่มพัฒนาความสามารถทางด้านความคิดของผู้เรียนในแต่ละวัย จนความคิด ความรู้สึกลึก และพฤติกรรมพัฒนาไปด้วยกันจนบรรลุถึงเป้าหมาย

2.11.2 การจัดกระบวนการเรียนรู้ ควรมีกิจกรรมที่หลากหลาย ครอบคลุมทั้งการคิด พฤติกรรมที่ควรทำ และเกิดจิตสำนึกความรู้สึกลึกที่ฝังใจ ใช้สื่อ หรือ เทคนิควิธีการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใคร่เรียนรู้ และกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม

และกล้าแสดงออก เช่น การใช้กิจกรรม เพลง เกม นิทาน บทบาทสมมติ การอภิปราย การระดมสมอง ฯลฯ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดวิเคราะห์ สรุป และประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2.11.3 การจัดบรรยากาศในการเรียนที่อบอุ่น มีความเอื้ออาทรและสมานฉันท์ กระตุ้นให้ผู้เรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการเสริมแรงและให้กำลังใจแก่ผู้เรียนให้ได้เห็นแบบอย่างที่ดี และยอมรับรู้ความจริงตามหลักจริยธรรมและหลักศาสนาที่ตนนับถือ สรรพชาด้วยการเห็นตัวอย่าง ฝึกคิดพิจารณา ฝึกปฏิบัติ และเห็นผลจากการปฏิบัติด้วยตนเอง

2.11.4 บุคลิกภาพของครูผู้สอนต้องเป็นแบบอย่างที่ดีที่เหมาะสมกับการสอนคุณธรรม จริยธรรม ยิ้มแย้ม แจ่มใส สมวัย และเหมาะสมกับกาลเทศะ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

ผลที่เกิดกับผู้เรียน ผู้เรียนมีความสามารถในการสร้างความรู้ คิดวิเคราะห์ และประเมินค่าทำให้มองเห็นคุณค่าของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัวได้อย่างแท้จริงเข้าใจตนเองและเข้าใจผู้อื่น ได้ลึกซึ้ง สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมได้ดี (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.2553 : 35)

สรุปได้ว่า กระบวนการพัฒนาลักษณะนิสัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนดี ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเอง และสังคม

3. หลักการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ได้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนักการศึกษาหลายท่าน ได้ให้ความหมายของหลักการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังต่อไปนี้

ทิสนา แคมณี (2542 : 5) ได้กล่าวถึงแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีหลักการที่สำคัญ ๆ คือ

1. หลักการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) หมายถึง ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่ดีควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมด้านต่าง ๆ ดังนี้

1.1 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมด้านร่างกาย (Physical Participation) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อช่วยให้ประสาทการรับรู้ของผู้เรียนตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับข้อมูลและการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้น

1.2 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสติปัญญา (Intellectual Participation) เป็นกิจกรรมที่ท้าทายความคิดของผู้เรียน สามารถกระตุ้นสมองของผู้เรียนให้เกิดการเคลื่อนไหว ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อในการคิด สนุกที่จะคิด ครูจะต้องหาประเด็นการคิดที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนใช้ความคิดหรือลงมือทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

1.3 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคม (Social Participation) เป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นหรือสิ่งแวดล้อม การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางด้านสังคม ซึ่งจะส่งผลถึงการเรียนรู้ด้านอื่น ๆ ด้วย

1.4 ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางอารมณ์ (Emotional Participation) เป็นกิจกรรมที่ส่งผลต่ออารมณ์ ความรู้สึกของผู้เรียน ซึ่งจะช่วยทำให้การเรียนรู้นั้นเกิดความหมายต่อตนเองเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิต ประสบการณ์และความเป็นจริงของผู้เรียน จะต้องเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับตัวผู้เรียน โดยตรงหรือใกล้ตัวผู้เรียน

2. หลักการสรรค์สร้างความรู้ (Constructivism) หมายถึง การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสสรรค์สร้างความรู้ด้วยตนเองเป็นแนวคิดที่สามารถนำมาใช้เสริมในการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญได้ชัดเจนขึ้น โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา คือ ได้คิด ได้สร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้กระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

2.1 ให้ผู้เรียนได้รับหรือแสวงหาข้อมูล ประสบการณ์ด้วยตนเอง

2.2 ให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิด วิเคราะห์ และสร้างความหมายข้อมูลและ

ประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ

2.3 ให้ผู้เรียนได้จัดกระบวนการความรู้ ข้อมูล หรือจัดโครงสร้างความรู้ด้วย

ตนเอง

3. หลักการเรียนรู้ (Learning process) เนื่องจากเนื้อหาความรู้ในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ ผู้เรียนคงไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้หมดผู้เรียนจะต้องเลือกสรรสิ่งที่ตนเองสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ผู้เรียนสามารถแสวงหาและศึกษาได้ด้วยตนเองหากเขามีทักษะ กระบวนการต่าง ๆ (Process Skills) แนวคิดในเรื่องการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ (Process) ควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้หรือผลผลิต (Product) จึงเกิดขึ้น ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีทักษะ สติปัญญาหรือทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น

3.1 ทักษะการแสวงหาความรู้และการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เช่น ทักษะการอ่าน
 ทักษะการฟัง ทักษะการจดบันทึก ทักษะการประมวลความรู้ ทักษะการเขียน ทักษะการสรุป
 ฯลฯ

3.2 ทักษะการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3.3 ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่าง ๆ เช่น ทักษะการคิดเปรียบเทียบ
 จำแนก วิเคราะห์ การตั้งสมมติฐาน การพิสูจน์ การทดสอบ การลงข้อสรุป การอ้างอิง ฯลฯ

3.4 ทักษะการจัดการ

3.5 ทักษะการทำงานกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีม

4. หลักการให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่ง
 เปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ถ้าผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว จะช่วย
 ให้ผู้เรียนได้รับข้อมูลเข้ามา การเรียนรู้ของผู้เรียนจะขยายขอบเขตออกไปอย่างกว้างขวาง
 มากกว่าการได้ปฏิสัมพันธ์กับครูเพียงแหล่งเดียว แหล่งความรู้ที่อยู่รอบตัวที่สามารถนำมาใช้
 ให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียนมีหลายแหล่ง เช่น

4.1 บุคคลแวดล้อม เช่น ครู เพื่อนในห้องเรียน เพื่อนต่างห้องเรียน
 บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง คนในชุมชน เป็นต้น

4.2 สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เช่น สถานที่ต่าง ๆ ภายในโรงเรียนและชุมชน
 เช่น ห้องสมุด วัด ตลาด ร้านค้า เป็นต้น

4.3 สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง สวนสาธารณะ
 ต้นไม้ สัตว์ต่าง ๆ เป็นต้น

4.4 สิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อ โสตทัศนวัสดุ และเทคโนโลยีต่าง ๆ เช่น
 หนังสือ ตำรา วารสาร หนังสือพิมพ์ รายการวิทยุโทรทัศน์ เกม คอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5. หลักการให้ผู้เรียนฝึกฝนนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ (Application) เป็นการทำให้
 ผู้เรียนสามารถถ่ายโอนการเรียนรู้ (Transfer Of Learning) ไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ ได้และ
 สามารถนำความรู้ที่ได้เรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตจริงได้

วัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2542 : 6 – 7) ได้กล่าวถึงหลักการพื้นฐานของการจัดกิจกรรม
 การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า

1. ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน เพราะผู้เรียนเป็นผู้เรียนรู้
 บทบาทของครูคือผู้สนับสนุน (Supporter) และเป็นแหล่งความรู้ (Resource person) ของผู้เรียน
 ผู้เรียนจะรับผิดชอบตั้งแต่เลือกและวางแผนสิ่งที่ตนเรียนหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก

และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้ารับผิดชอบการเรียนตลอดจน ประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

2. เนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญและมีความหมายต่อการเรียนรู้ เพราะในการออกแบบ กิจกรรมการเรียนรู้ ปัจจัยสำคัญที่จะต้องนำมาพิจารณาประกอบด้วยเนื้อหาวิชาประสบการณ์ เดิม และความต้องการของผู้เรียน การเรียนรู้ที่สำคัญและมีความหมายจึงขึ้นอยู่กับสิ่งที่จะสอน และวิธีที่ใช้สอน

3. การเรียนรู้จะประสบผลสำเร็จ หากผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพราะผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากการเรียน หากได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้ทำงานร่วมกับเพื่อน ๆ ได้ค้นพบข้อคำถามและคำตอบใหม่ ๆ สิ่งใหม่ ๆ ประเด็นท้าทาย ความสามารถในเรื่องใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น รวมทั้งกระบวนการบรรลุผลสำเร็จของงานที่พวกเขา ริเริ่มด้วยตนเอง

4. สัมพันธภาพที่ดีระหว่างผู้เรียน เพราะการมีสัมพันธภาพที่ดีในกลุ่มจะช่วย ส่งเสริมความเจริญงอกงาม การพัฒนาความเป็นผู้ใหญ่ การปรับปรุงการทำงาน และการจัดการ กับชีวิตของแต่ละบุคคล สัมพันธภาพที่เท่าเทียมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่มจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะ ช่วยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันของผู้เรียน

5. ครูคือผู้อำนวยการความสะอาดและเป็นแหล่งเรียนรู้ เพราะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญครูจะต้องมีความสามารถที่จะค้นพบความต้องการที่แท้จริงของ ผู้เรียน เป็นแหล่งความรู้ที่ทรงคุณค่าของผู้เรียน และสามารถค้นคว้า หาสื่อวัสดุ อุปกรณ์ที่ เหมาะสมกับผู้เรียน สิ่งสำคัญที่สุดคือ ความเต็มใจของครูที่จะช่วยเหลือ โดยไม่มีเงื่อนไข ให้

ทุกอย่างแก่ผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็นความเชี่ยวชาญ ความรู้ เจตคติ และการฝึกฝน โดยผู้เรียนมีอิสระที่จะ รับผิดชอบหรือไม่รับการให้นั้นก็

6. ผู้เรียนมีโอกาสเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างจากเดิม เพราะการจัดการเรียน การสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนมองเห็นตนเองในแง่มุมที่แตกต่างออกไป ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในตนเองและควบคุมตนเองได้มากขึ้น สามารถเป็นสิ่งที่อยากเป็น มีวุฒิ ภาวะสูงมากขึ้น ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมตนให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและมีส่วนร่วมกับ เหตุการณ์ต่าง ๆ มากขึ้น

7. การศึกษา คือ การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนหลาย ๆ ด้านพร้อม กันไป เพราะการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญ เป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาผู้เรียนหลาย ๆ ด้าน

คุณลักษณะด้านความรู้ความคิด ด้านการปฏิบัติ และด้านอารมณ์ความรู้สึกจะได้รับการพัฒนาไปพร้อม ๆ กัน

วิเศษณ์ ชิดวงศ์ (2544 : 35 – 36) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ควรคำนึงถึงหลักการต่อไปนี้

1. สมรรถภาพของมนุษย์มีศักยภาพในการเรียนรู้สูงสุด มีความพร้อมที่จะเรียนรู้สามารถเรียนรู้ได้โดยอาศัยระบบประสาทสัมผัส คือ ตา หู จมูก ลิ้น กาย และใจ

2. ความหลากหลายของสติปัญญา หรือพหุปัญญา ความสามารถทางสติปัญญาของมนุษย์ จำแนกได้ 10 ประเภท คือ ด้านภาษา ดนตรี ตรรกะและคณิตศาสตร์ การเคลื่อนไหว ศิลปะมิติสัมพันธ์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การสื่อสารด้านความรู้สึก ความลึกซึ้งภายในจิตใจ ด้านความเข้าใจธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านจิตวิญญาณและด้านจิตนิยม ดังนั้น การจัดกระบวนการเรียนการสอน ควรจัดกิจกรรมให้หลากหลายเพื่อส่งเสริมศักยภาพ ความเก่ง ความสามารถของผู้เรียนเป็นรายบุคคล เพื่อให้แต่ละคน ได้พัฒนาความถนัด ความเก่งตามศักยภาพของตนเอง

3. การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์ตรง ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกัน ดังนี้

3.1 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคลให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามความสามารถทั้งด้านความรู้ จิตใจ อารมณ์ และทักษะต่าง ๆ

3.2 ลดการถ่ายทอดเนื้อหาวิชาลง ผู้เรียนกับผู้สอนควรมีบทบาทร่วมกัน ใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแสวงหาความรู้ ผู้เรียนได้เรียนจากสถานการณ์จริงที่เป็นประโยชน์และสัมพันธ์กับชีวิตจริง เรียนรู้ความจริงในตนเอง และความจริงในสิ่งแวดล้อม จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย

3.3 กระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ครูทำหน้าที่เตรียมการจัดสิ่งเร้า ให้คำปรึกษา วางแนวกิจกรรม และประสิทธิผล

สมศักดิ์ ภูวิภาคารวรรณ (2544 : 1 – 2) ได้กล่าวถึงหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ว่า หลักสำคัญของการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ คือ

- สำคัญ
1. ความต้องการและความสนใจของผู้เรียน (Learner' Needs & Interests) เป็น
 2. เปิด โอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Participation) ในการเรียนรู้ให้มากที่สุด
 3. เน้นให้ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructionism) กล่าวคือ ให้สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ในสภาพความเป็นจริง (Experiential Learning) สามารถวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) และสืบค้นหาความรู้ได้ด้วยตนเอง (Inquiry)
 4. เป็นการพึ่งพาตนเอง (Autonomy) เพื่อให้เกิดทักษะที่จะนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน สามารถเข้าใจวิธีการเรียนรู้ของตนได้ (Metacognition) กล่าวคือ รู้วิธีการของตนเอง และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการได้อย่างเหมาะสม ไม่เน้นที่การจดจำเพียงเนื้อหา
 5. เน้นการประเมินตนเอง (Self-Evaluation) ซึ่งแต่เดิมครูผู้สอนจะเป็นผู้ประเมินผล การเปิด โอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จะช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจตนเองได้ชัดเจนขึ้น รู้จุดเด่น จุดด้อย และพร้อมที่จะปรับปรุงหรือพัฒนาตนเองให้เหมาะสมยิ่งขึ้น การประเมินในส่วนนี้ เป็นการประเมินตามสภาพจริง และให้เพิ่มสะสมผลงานเข้าช่วย
 6. เน้นความร่วมมือ (Cooperation) ซึ่งเป็นทักษะที่สำคัญในการดำเนินชีวิตจริง
 7. เน้นรูปแบบการเรียนรู้ (Learning Styles) ซึ่งอาจจัดได้ทั้งในรูปแบบเป็นกลุ่มหรือเป็นรายบุคคล

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2553 : 11) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หลักการจัดการเรียนรู้ เป็นกระบวนการที่สำคัญในการนำหลักสูตรสู่การพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามเป้าหมายที่หลักสูตรกำหนด ครูผู้สอนจึงควรให้ความสำคัญและสรรหากระบวนการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ นำพาให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

จากหลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและนักการศึกษา สรุปได้ว่า หมายถึง หลักและวิธีการที่ครูผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันกำหนดกิจกรรมในการจัดการเรียนรู้ และปฏิบัติด้วยตนเองตามศักยภาพของแต่ละบุคคล โดยครูผู้สอนคอยแนะนำเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาที่ดียิ่งขึ้น

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในสถานศึกษา ตามหลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ของสำนักงานคณะกรรมการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีข้อควรปฏิบัติดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรแกนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ตลอดจนเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรร่วมมือกับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน และผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนได้เข้าใจแนวทางการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยวิธีการและรูปแบบต่างๆ อย่างเหมาะสม
4. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านความรู้ ทักษะกระบวนการ ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และลักษณะอันพึงประสงค์
5. ผู้บริหารสถานศึกษาควรระดมทรัพยากรในชุมชนพร้อมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร
6. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนเทคโนโลยีที่เหมาะสมต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
7. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
8. ผู้บริหารสถานศึกษาพึงเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงให้บุคลากรในสถานศึกษามีการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ โดยเน้นการนิเทศแบบกัลยาณมิตร เพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

9. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรในสถานศึกษาวัดและประเมินผลการเรียนรู้ผู้เรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย พร้อมนำผลการวัดและประเมินมาพัฒนาผู้เรียนอย่างเป็นระบบ

10. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดให้มีการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในสถานศึกษาด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น ประชุมสัมมนา ประชุมปฏิบัติการ ศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาบุคลากรครูให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้(สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2553 : 76-77)

ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักและมีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจึงต้องสนับสนุนให้ครูทำความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวกับหลักการสำคัญ เพราะจะช่วยให้การปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนรู้ เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย นอกจากนี้ผู้บริหารยังมีบทบาทที่สำคัญ คือ

10.1 บทบาทในการสนับสนุนถึงอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

ผู้บริหารเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งที่จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในการศึกษาประสบความสำเร็จ ส่งผลต่อคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนไทยที่สมบูรณ์ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ในความมุ่งหมายและหลักการซึ่งต้องการให้คนไทยมีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจสติปัญญา มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต อยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้กระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญยังช่วยปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องให้กับผู้เรียนเกี่ยวกับความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การพึ่งพาตนเอง การใฝ่รู้อยู่เสมอ การเห็นความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความเสมอภาค การเคารพกฎหมาย ความรู้สากล ประชาธิปไตยศิลปวัฒนธรรมของชาติ และการเห็นความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องผู้บริหารจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิสัยทัศน์เกี่ยวกับการบริหารจัดการแบบเดิมที่เคยใช้ เพื่อตอบรับกับกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ การบริหารจัดการที่เน้นบุคคลเป็นสำคัญ ซึ่งคำนึงถึงความต้องการความแตกต่าง ความสนใจ ความเอื้ออาทร ความต้องการมีส่วนร่วม ของบุคลากรทุกคน วิสัยทัศน์นี้จะส่งผลให้ผู้บริหารปรับพฤติกรรมการบริหารให้เป็นแบบอย่างแก่ครู ซึ่งจะถ่ายโอนไปถึงพฤติกรรมเรียนการสอนของครูที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบทบาทของผู้บริหารที่เอื้อต่อบรรยากาศการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีดังนี้

10.1.1 การพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรที่ทันสมัย สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน และเป็นหลักสูตรบูรณาการ แม้ว่าหลักสูตรยังคงแบ่งเป็นรายวิชา หรือกลุ่มวิชา มีตารางเรียนเป็นกรอบควบคุมเวลาค่อนข้างเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น แต่ในอนาคตโรงเรียนจะมีอิสระในการบริหารงานวิชาการ จึงเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะวางแผนการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหลักสูตร ให้เป็นหลักสูตรที่แท้จริงของท้องถิ่นให้ได้ หลักสูตรบูรณาการเป็นหลักสูตรซึ่งเหมาะสมกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเองจากกิจกรรมหลากหลาย ซึ่งครูในฐานะผู้อำนวยความสะดวกเป็นผู้จัดให้ ดังนั้นการสะท้อนองค์ความรู้ ความคิด ความรู้สึก จากการทำได้ปฏิบัติ กิจกรรมของผู้เรียนจะมีลักษณะหลากหลายและเป็นองค์ความรู้รวมจากหลายวิชา หลักสูตรบูรณาการจึงเป็นหลักสูตรที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

10.1.2 การจัดหาแหล่งการเรียนรู้ เนื่องจากการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงจำเป็นต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนเลือกเรียนรู้ตามความสนใจ แหล่งการเรียนรู้ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ เรือนเพาะชำ สวนหย่อม ห้องจริยศึกษา ห้องวิทยาศาสตร์ ห้องพลศึกษา ห้องพยาบาล ห้องครัวเป็นต้น แหล่งการเรียนรู้ที่กล่าวมานี้ มีอยู่ในสถานศึกษาตามปกติอยู่แล้ว หากผู้บริหารสถานศึกษาบริหารจัดการแหล่งการเรียนรู้เหล่านี้ให้เป็นระบบ วางแผนการใช้แหล่งการเรียนรู้ จัดตั้งบุคลากรรับผิดชอบดูแล มีการควบคุมกำกับ และติดตามประเมินผลการใช้แหล่งการเรียนรู้ รวมทั้งแสวงหาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและความต้องการของครู ในฐานะผู้อำนวยความสะดวกให้เกิดการเรียนรู้ จะทำให้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

10.1.3 การวิจัยในชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของครูให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจะมีปัญหาวิจัยมากมายที่ทำทาบความสามารถของครูในการค้นพบองค์ความรู้ใหม่ เพื่อนำมาใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนต่อไปผู้บริหารอาจเชิญวิทยากรที่มี ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนมาให้ความรู้เบื้องต้น ให้ครูมีโอกาสฝึกทำงานวิจัยในชั้นเรียนด้วยตนเอง และนำผลการวิจัยไปใช้ในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนได้อย่างแท้จริงอย่างไรก็ตามควรปลูกฝังเจตคติที่ดีต่อการวิจัยว่า การวิจัยไม่ใช่เรื่องยาก ไม่จำเป็นต้องใช้สถิติขั้นสูงที่ยุ่งยากซับซ้อนก็สามารถทำได้ นับเป็นสิ่งที่ผู้บริหารควรให้ความสนใจและสื่อสารให้บุคลากรได้เข้าใจตรงกัน ในเบื้องต้นก่อน

10.1.4 การจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ ผู้บริหาร ควรจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ไว้ให้พร้อมสำหรับบริการแก่ครู จัดระบบการผลิต การยืม การเก็บรักษา การซ่อมแซมให้ทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งควรสำรวจ ความต้องการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ สำหรับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เพื่อให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการวางแผนดำเนินการต่อไป

10.1.5 การจัดสรรงบประมาณสนับสนุน งบประมาณนับว่าเป็นหัวใจ สำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้บริหารจำเป็นต้องจัดสรรงบประมาณ สำหรับจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ปรับปรุงแหล่งการเรียนรู้ให้พร้อมสำหรับ บริการ ซ่อมแซมอาคารสถานที่ ฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรบูรณาการ การ เขียนแผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสนับสนุนงบประมาณสำหรับการวิจัยในชั้น เรียน เป็นต้น

10.1.6 การเผยแพร่ผลงาน การเผยแพร่ผลงานการจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นภารกิจของผู้บริหารที่จะช่วยจูงใจให้ครูกระตือรือร้นที่จะพัฒนาการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง การเผยแพร่ผลงาน ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ ผลงานทางวารสารของ โรงเรียน การประชุมผู้ปกครอง การประชุมกลุ่มโรงเรียน การสัมมนาทางวิชาการ การจัดสัมนา การสอน การจัดห้องเรียนที่เป็นตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การเขียน บทความทางวิชาการเผยแพร่ การใช้โรงเรียนเป็นฐานของการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ เป็นต้น

10.1.7 การให้ขวัญกำลังใจ บุคลากรในสถานศึกษาทุกคนต้องการขวัญ กำลังใจจากผู้บริหาร ซึ่งอาจดำเนินการได้หลายรูปแบบ เช่น การแสดงความสนใจอย่างแท้จริง ของผู้บริหาร การยกย่องชมเชย การประกาศเกียรติคุณ การให้วุฒิบัตรหรือ โล่ การเลื่อน เงินเดือนเป็นกรณีพิเศษ การส่งเสริมให้เป็นวิทยากร การส่งเข้าร่วมประชุมสัมมนา การส่งไป ฝึกอบรมเพิ่มเติม การยกย่องให้เป็นครูดีเด่น การจัดสรรงบประมาณให้เป็นกรณีพิเศษ การ ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นต้น

10.2 บทบาทในการสนับสนุนการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศเพื่อพัฒนาครู ให้ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนี้

10.2.1 การปรึกษาหารือและสร้างความตระหนักในความสำคัญของการ
นิตเทศการจัดการเรียนการสอน

10.2.2 การวางแผนการนิตเทศการจัดการเรียนการสอน

10.2.3 การดำเนินการนิตเทศการจัดการเรียนการสอน ซึ่งครอบคลุมการจัด
ปฐมนิเทศครูใหม่ บริการด้านการสอน การสังเกตการสอนของครูในชั้นเรียน การสาธิตการ
สอนกิจกรรมกลุ่มโรงเรียน กิจกรรมทางวิชาการ เป็นต้น

10.2.4 การประเมินผลการนิตเทศการจัดการเรียนการสอน

10.3 บทบาทในการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ผู้บริหารสถานศึกษา
มีบทบาทสำคัญในการกำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญ วิธีการกำกับ ติดตาม และประเมินผล ดำเนินการ ได้ (นวลจิตต์ เขาวีกรัตติพงศ์ และคณะ.
2545: 36 – 39) ดังนี้

10.3.1 การสร้างความตระหนักในความสำคัญของการกำกับ ติดตาม และ
ประเมินผล

10.3.2 การวางแผนกำกับ ติดตาม และประเมินผล

10.3.3 การดำเนินการกำกับ ติดตาม และประเมินผล

10.3.4 การสรุปผลการดำเนินการ

สรุปได้ว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น
สำคัญในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน
ร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน
ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ วัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่
หลากหลาย สนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ และ
ส่งเสริมให้ครูผู้สอนพัฒนาตนเองในวิชาชีพ โดยการ ประชุมสัมมนา การศึกษาดูงาน เป็นต้น

บทบาทของครูผู้สอนที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่สุดที่ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร อย่างไรก็ตาม
จากการวิเคราะห์สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านมาครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมิได้
จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กล่าวคือ ไม่สามารถออกแบบการเรียนรู้ที่
เหมาะสมกับความแตกต่างของผู้เรียนแต่ละคน อีกทั้งยังขาดผลการวัดและประเมินผลการ

เรียนรู้ที่หลากหลาย มีการนำกระบวนการวิจัยมาใช้พัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระบวนการจัดการเรียนรู้ไม่มากนัก ส่งผลให้การจัดการเรียนรู้ไม่บรรลุผลเท่าที่ควร เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ครูผู้สอนควรได้ดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยยึดหลักการที่สำคัญ ดังนี้ (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 78)

1. ครูต้องศึกษาทำความเข้าใจเอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551
 2. ครูต้องจัดทำหน่วยการเรียนรู้ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นทักษะความรู้ กระบวนการตามมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัดของหลักสูตร ตลอดจนคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์
 3. ครูต้องศึกษาวิเคราะห์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล พร้อมกับนำข้อมูลมาใช้ในการออกแบบการเรียนรู้และการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งตอบสนองความต้องการของผู้เรียน ความแตกต่างของผู้เรียน และการพัฒนาทางสมอง เพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์
 4. ครูต้องจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้เอื้อต่อการเรียนรู้พร้อมทั้งช่วยเหลือดูแลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองท่ามกลางบรรยากาศที่อบอุ่นและเป็นมิตร ไม่ตรี
 5. ครูต้องจัดเตรียมและใช้สื่อการเรียนรู้ต่างๆ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้อย่างเหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียน
 6. ครูต้องประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ มุ่งเน้นผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นสำคัญ นอกจากนี้แล้วควรเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนและผู้ปกครอง ตลอดจนความสอดคล้องกับธรรมชาติของวิชาและพัฒนาการของผู้เรียน
 7. ครูต้องนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการสอนซ่อมเสริมและพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนปรับปรุงกิจกรรมการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบ
 8. ครูต้องใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
- นอกจากนี้ ยังมีนักการศึกษากล่าวถึงบทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ดังต่อไปนี้
- วัฒนาพร ระเบียบทุกข์ (2541 : 61) ได้เสนอบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ส่งเสริมให้ผู้เรียนและสร้างข้อความด้วยตนเอง
2. จัดกิจกรรมและสถานการณ์ที่กระตุ้นและส่งเสริมความคิด การค้นหาความรู้ และการแสดงออกของผู้เรียน
3. จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นพบกระบวนการ หรือวิธีการเรียนรู้ของตนเอง

4. ใช้กิจกรรมที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกคิด ฝึกปฏิบัติและฝึกปรับปรุงตนเอง
5. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ แลกเปลี่ยน เรียนรู้จากเพื่อนและกลุ่ม
6. จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนรู้ที่มีชีวิตชีวา มีความสุข
7. ใช้สื่อที่ส่งเสริมการฝึกคิด ฝึกแก้ปัญหา และค้นพบความรู้
8. ใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์การเรียนรู้ของผู้เรียนเข้ากับชีวิตจริง

9. ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่อง
10. ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงงามของวิถีไทยและสากล

เบญจลักษณ์ น้ำฟ้า (2545 : 43 – 44) กล่าวว่า ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือ ครูผู้สอน ดังนั้น ครูผู้สอนจำเป็นที่จะต้องเข้าใจเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเรื่องของความสำคัญ ความจำเป็น ทั้งนี้ เพราะจะช่วยในการปรับเปลี่ยนแนวคิดในการจัดการเรียนการสอน เมื่อแนวคิดเปลี่ยน การกระทำย่อมเปลี่ยนตามไปด้วย การกระทำหรือบทบาทของครูผู้สอนด้านการเตรียมการสอน มีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของผู้เรียน เพื่อจัดกลุ่มผู้เรียนตามความรู้ความสามารถ และเพื่อกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระการเรียนรู้
2. วิเคราะห์หลักสูตร เพื่อเชื่อมโยงกับผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการกำหนดเรื่องหรือเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ ตลอดจนวัตถุประสงค์สำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนสู่ความเป็นสากล
3. เตรียมแหล่งเรียนรู้ เตรียมห้องเรียน
4. วางแผนการสอน ควรเขียนให้ครอบคลุมองค์ประกอบดังต่อไปนี้
 - 4.1 กำหนดเรื่อง
 - 4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน

4.3 กำหนดเนื้อหา ครูควรมีรายละเอียดพอที่จะเติมเต็มผู้เรียนได้ตลอดจนมีความรู้ในเนื้อหาของศาสตร์นั้น ๆ

4.4 กำหนดกิจกรรม เน้นกิจกรรมที่ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติได้ศึกษาข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย นำข้อมูลหรือความรู้นั้นมาสังเคราะห์เป็นความรู้หรือเป็นข้อสรุปของตนเอง ผลงานที่เกิดจากการเรียนรู้ของผู้เรียนอาจมีความหลากหลายตามความสามารถถึงแม้จะเรียนรู้จากแผนการเรียนรู้เดียวกัน

4.5 กำหนดวิธีการประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

4.6 กำหนดสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือประเมิน

สรุปได้ว่า ครูจะต้องศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จากแหล่งต่าง ๆ มีการโดยมีการวิเคราะห์เนื้อหาและกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในกิจกรรมการเรียนรู้ มีการวัดผลและประเมินผลด้วยวิธีการที่หลากหลาย จัดบรรยากาศทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ และใช้กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้

บริบทสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ในการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษาให้แบ่งเป็นเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา และเขตพื้นที่มัธยมศึกษา (มาตรา 3) ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา มีทั้งหมด 42 เขต ทั่วประเทศ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 เป็นจังหวัด กาฬสินธุ์ จังหวัดเดียว ไม่ได้รวมกับจังหวัดใด

1. วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ เป้าหมายความสำเร็จ ปีการศึกษา 2552

- 2554

วิสัยทัศน์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 (กาฬสินธุ์) ส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาในสังกัด จัดการศึกษายุคใหม่ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน 1 ใน 10 ของประเทศ ภายในปีการศึกษา 2556

พันธกิจ

พัฒนาและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้นักเรียนทุกคนของสถานศึกษา ในสังกัด ได้รับการศึกษาอย่างมีคุณภาพ โดยพัฒนาผู้เรียนให้เป็นบุคคลที่มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพพระคัมภีร์สากล

เป้าประสงค์

1. ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน และพัฒนาสู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
2. เพื่อให้ประชากรวัยเรียนในจังหวัดกาฬสินธุ์ทุกคน ได้รับโอกาสในการศึกษาระดับมัธยมศึกษาอย่างมีคุณภาพและทั่วถึง
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเต็มตามศักยภาพ
4. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา มีความเข้มแข็งเป็นกลไกขับเคลื่อน การศึกษาขั้นพื้นฐาน สู่ความเป็นหนึ่งในสองของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

กลยุทธ์

1. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับตามหลักสูตรและส่งเสริมความสามารถทางเทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
2. ปลูกฝังคุณธรรม ความสำนึกในความเป็นชาติไทย และวิถีชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. ขยายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึง ครอบคลุม ผู้เรียนได้รับ โอกาสในการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
4. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ
5. พัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาตามแนวทางการกระจายอำนาจทางการศึกษา หลักธรรมาภิบาล เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนและความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษา

เป้าหมายความสำเร็จ ปีการศึกษา 2552 – 2554

1. สถานศึกษามีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาหลัก 5 วิชา ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

2. สถานศึกษาผ่านการรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายนอกโดยมีผลการประเมินระดับดีขึ้นไป ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50

3. สถานศึกษาทุกแห่งจัดทำหลักสูตรที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน มีการใช้แหล่งเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย ความร่วมมือจากชุมชน สถาบันการศึกษา แหล่งวิชาการ สถานประกอบการ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของจังหวัดและกลุ่มจังหวัด

4. สถานศึกษาทุกแห่งมีการพัฒนาครู และมีผลการประเมินมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานที่ 10 ครูมีความสามารถจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ และเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับดี และดีมาก

5. สถานศึกษาจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่เสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะสำคัญตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 หรือหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551

6. สถานศึกษาได้รับการพัฒนาให้มีมาตรฐานคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคม และสามารถพัฒนาสู่ความเป็นเลิศเทียบเคียงมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น

7. สถานศึกษามีความพร้อมด้านอาคาร สถานที่ ครุภัณฑ์ อุปกรณ์ สื่อเทคโนโลยี สอดคล้องกับแผนการจัดชั้นเรียน

8. สถานศึกษามีครูพอเพียง อัตราส่วนครูต่อนักเรียนเป็นไปตามเกณฑ์ มีครูครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพียงพอตามแผนการจัดชั้นเรียน

9. สถานศึกษามีอัตราส่วนนักเรียนต่อคอมพิวเตอร์ต่ำกว่า 2 : 1 และสามารถใช้อุปกรณ์สารสนเทศทางการศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยภายในประเทศ

อนันต์ ทิพย์อาสน์ (2548 : 92) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน เกี่ยวกับสภาพการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน และด้านการสอน และไม่แตกต่างกัน คือ ด้านการประเมินผล

วิกานดา นรินทร (2549 : 96) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า

1. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับด้านที่มีระดับการปฏิบัติงานสูงไปหาลำดับต่ำ คือ ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการประเมินผล ด้านการเตรียมการ ด้านการนำหรือสำรวจความต้องการ และด้านการสรุปและนำไปประยุกต์ใช้ ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการปฏิบัติงานตามขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำนวนตามสถานภาพระหว่างผู้อำนวยการสถานศึกษาและครู พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ทั้ง โดยรวมและรายด้านทุกด้าน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของสถานศึกษา ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงหรือให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงและสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเรียนรู้ให้นำไปใช้ได้ในชีวิตจริง จัดกิจกรรมเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ ชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนร่วมส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ จัดหาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนอย่างหลากหลาย ครูควรวิเคราะห์หลักสูตรก่อนนำมาใช้ เตรียมการจัดการเรียนรู้ให้เพียงพอและเหมาะสม และมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลเพื่อนำผลมาพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการลดภาระงานธุรการของครูเพื่อให้มีเวลาในการเตรียมการจัดการเรียนรู้

พระเถียด ดวงกลาง (2549 : 103) ได้ศึกษาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. การดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ และอยู่ในระดับปานกลาง คือ ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ และด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล
2. เปรียบเทียบการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยรวมและรายด้านทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านที่ 1 ชั้นเตรียมการ ด้านที่ 2 ชั้นดำเนินการ และด้านที่ 3 ชั้นประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จากแบบสอบถามปลายเปิด เรียงลำดับข้อที่มีค่าความถี่มากที่สุด 3 อันดับ ดังนี้ การจัดสรรงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการจัดเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามสภาพจริง และการอบรม สัมมนาสำหรับครูเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

สามารถ ศรีพรหม (2550 : 107 - 112) ได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง รายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 3 ด้าน และอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 2 ด้าน

2. เปรียบเทียบสภาพการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวม พบว่า สภาพการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่

สุดสงวน ลาภอาษา (2549 : 112 - 114) ได้ศึกษาปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า

1. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการ
จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับปานกลางทั้งโดยรวมและรายด้านใน
ทุกสาระการเรียนรู้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปาน
กลางทุกด้าน

2. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ด้านความสามารถจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนตามแนวคิด สุ จิ ปุ ลิ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ด้านการนำผลการ
ประเมินการเรียนรู้มาปรับปรุงการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งพบว่า
ครูผู้สอนเห็นว่ามีปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่
สอนในช่วงชั้นต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ที่สอนในช่วงชั้นที่ต่างกันความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้าน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันในทุกด้าน ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ปัญหาการจัดการเรียนรู้ที่
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2 ไม่ว่าจะเป็นระดับช่วงชั้นใดก็เป็นไปในลักษณะเดียวกัน ซึ่งหากไม่มี
การดำเนินการใดๆ ก็มีแนวโน้มว่าครูจะหันกลับไปจัดการเรียนการสอนในรูปแบบเดิมมากขึ้น ซึ่ง
จากการศึกษาพบว่าเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่ไม่ก่อเกิดประสิทธิภาพเท่าที่ควร

2. งานวิจัยต่างประเทศ

Taniguchi (2005 : 1204 – A) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษานอกห้องเรียนและ
ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย การศึกษาพฤติกรรมการศึกษา จัดขึ้นเพื่อจำแนก
คุณสมบัติทั่วไปของประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายเช่นที่พบในโครงการการศึกษา
นอกห้องเรียน ปรชญาการศึกษาภาคปฏิบัติของ จอห์น เดวี ได้ให้คำชี้แจงต่อความสำคัญของ
การเรียนรู้ที่มีความหมายในโรงเรียนและงานวิจัยนี้ว่า มันได้จำแนกคุณสมบัติของ
ประสบการณ์การศึกษาที่มีผลสะท้อน ซึ่งจัดเป็นประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย

เช่นกัน นักเรียนจำนวน 13 คน ซึ่งได้ลงทะเบียนกับโครงการการเขียนอย่างครอบคลุม ซึ่งเปิดในช่วงฤดูใบไม้ร่วงปี 2003 ที่มหาวิทยาลัยบริกแฮม ยัง ในเมือง โปรโว รัฐ ยูทาห์ ถูกจัดให้เป็นกลุ่มสังเกตของการศึกษาครั้งนี้ ผู้เข้าร่วมโครงการถูกจัดออกเป็น 4 กลุ่ม กิจกรรมเน้นทางการนอกห้องเรียนและเงาสสะท้อนของประสบการณ์เหล่านั้น ได้กลายเป็นพื้นฐานของการวิจัยนี้ การศึกษาพบว่า คุณสมบัติของประสบการณ์ การเรียนแบบมีความหมายได้ถูกแบ่งโดยผู้เข้าร่วมโครงการ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ผ่านกระบวนการทั้งหมด และกลุ่มที่ยังเหลือเศษตกค้างบ้าง หลังจากช่วงเวลาเคอะเขินได้ผ่านไป ช่วงสะท้อนนั้น ได้เปิดโอกาสให้ผู้เข้าร่วมโครงการสร้างทัศนคติส่วนตัวของตนเองอีกครั้ง และยังส่งผลต่อเสียงสะท้อนกลับจากบุคคลอื่น ๆ ในกลุ่มเป็นอย่างมาก ผลการศึกษานี้ยังสามารถให้ส่วนประกอบเฉพาะที่จำเป็นต่อการศึกษาประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่นักเรียนอีกด้วย

คอนเฟอร์ (Confer. 2003: 2573 – A) ได้ศึกษาเพื่ออธิบายความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 42 คน และครูจำนวน 6 คน เกี่ยวกับการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ครูผู้ร่วมวิจัยได้พยายามทำให้ชั้นเรียนของตนเป็นชั้นเรียนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ข้อมูลเบื้องต้นที่นำมาวิเคราะห์ได้จากการสัมภาษณ์และสังเกตชั้นเรียน ผลการศึกษาเบื้องต้น พบว่า ครูยังไม่เข้าใจแนวคิดและทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับสิ่งที่ครูตั้งใจจะให้นักเรียนเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ผลจากการใช้ข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ได้ระบุตัวบ่งชี้ระดับความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดและทางปฏิบัติของครู พบว่า ประการแรกครูไม่พัฒนาแนวคิดพื้นฐานที่เหมาะสมเพื่อแนะแนวปฏิบัติใหม่ครวมักสร้างแนวคิดที่ผิดๆ บ่อยๆ ซึ่งนำไปสู่การแสดงออกที่ไม่เหมาะสมเกี่ยวกับกลยุทธ์ได้ ประการที่สองเมื่อครูเป็นทั้งผู้สอนและผู้ปฏิบัติด้วยความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของครูจึงเหมาะสมมากขึ้น และประการที่สามพบว่าครูบางคนมีความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดเกิดขึ้นก่อนการปฏิบัติการสอนที่เหมาะสม ส่วนครูอื่นๆ แสดงให้เห็นกลยุทธ์ที่เหมาะสมซึ่งบ่งบอกว่าเข้าใจแนวคิดแล้ว

โรเจอร์, และมิเชล (Roger, & Michael, M. 1996) ได้ทำการวิจัยเรื่องการนำหลักการสอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์ไปประยุกต์ใช้ร่วมกับวิธีการสอนที่มีระบบเพื่อใช้สอนผู้เรียนระดับมัธยมปลายและระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาการออกแบบกราฟิกชื่อวิชา เทคนิคสื่อศิลปะคอมพิวเตอร์หรือ art media techniques : computer ใช้วิธีการวิจัยประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ 1. วิเคราะห์ความต้องการของผู้เรียน 2. วิเคราะห์จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ 3. กำหนดวิธีการประเมิน 4. กำหนดกิจกรรมและแผนการสอน 5. ทดสอบกระบวนการเรียนการสอน 6. ดำเนินการทดลองสอนตามแผน ผลการวิจัย พบว่า การเรียนการสอน การออกแบบตาม

แนวความคิดคอนสตรัคติวิสต์นั้น จะทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการค้นหาองค์ความรู้ด้วยตนเอง และผลิตผลงานการออกแบบที่มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างมาก

เบอร์เทลเซน(Bertelsen, 1998) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาพิเศษระดับประถมศึกษา ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัย พบว่า เด็กพิเศษระดับประถมศึกษาสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองได้ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงและมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนและสภาพแวดล้อม ได้ดี

คูโก และอีชนเอล อคูแมนซา (Duku and Ishneal Adumensah.1999 : 39) ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพการเรียนรู้วัฒนธรรม ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผลการวิจัย พบว่า คุณภาพการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางมีประสิทธิภาพมากที่สุด ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเรียนรู้วัฒนธรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ส่วนปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความแตกต่างในการแสดงความคิดเห็นของผู้เรียน คือ สิ่งแวดล้อมและการดำเนินชีวิต ซึ่งเป็นปัจจัยทางตรงที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงและความแตกต่างในการเรียนรู้วัฒนธรรม

คอรียาย เจ และคณะ (Dori Y.J. and others.1995 : 8) ได้ศึกษาผลการสอนเรื่องเซลล์โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยวิธีจิกซอร์ ซึ่งเป็นเทคนิคการสอนแบบหนึ่งที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การสอนในหัวข้อเซลล์ในโรงเรียนมัธยมต้น อ้างถึงปัญหากลุ่มใหญ่ การศึกษารายงานนี้เป็นการสืบค้นผลของวิธีการสอนที่หลากหลายเพื่อดูผลสำเร็จของนักเรียนอิสราเอล ห้องปฏิบัติการฝึกทักษะที่จัดหาและทิศทางการเรียน กิจกรรม การทดลองกลุ่ม โดยใช้วิธีจิกซอร์ และยุทธวิธีในการเรียนแบบร่วมมือ ส่วนการควบคุมกลุ่ม ใช้วิธีทำกิจกรรมเป็นหลัก ทดสอบผลการเรียนในหัวข้อเซลล์ โดยการสังเกตก่อนทดลอง เพราะระหว่างกิจกรรมการเรียน ผลการทดลองแสดงให้เห็นว่านักเรียนที่เรียนโดยวิธีจิกซอร์มีผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนที่เรียนเป็นกลุ่มควบคุม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงนั้น จะปรากฏกับนักเรียนที่มีความสามารถทางวิชาการปานกลางในห้องเรียนนั้นได้ ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ กิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือเพิ่มขึ้นทำให้มีเจตคติที่ดีต่อวิธีจิกซอร์ การศึกษานี้ได้เสนอแนะการพัฒนาการศึกษาเพิ่มขึ้นในรายวิชาชีววิทยาสำหรับ โรงเรียนมัธยมต้นซึ่งเป็นวิธีที่ปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการให้ดีเท่าเทียมกับการฝึกทักษะในห้องปฏิบัติการ

แกทซ์มาเร็ก (Katzmarek. 2002 : 2364) ได้ศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันของครู เกี่ยวกับการอ่านออก เขียน ได้ โดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง จากการศึกษาพบว่า เมื่อครูอยู่ในการปฏิบัติหน้าที่ครูเรียนรู้เกี่ยวกับการสอนและวิธีการปรับเปลี่ยนอย่างไร สำหรับการวิจัยนี้พยายาม

รวบรวมกลุ่ม ครูที่สอนวรรณคดีและร่วมกันอภิปรายการปฏิบัติงานของตนเองและวิธีซึ่งอยู่นอกเหนือทฤษฎีของผู้เชี่ยวชาญการสอนวรรณคดี ครั้งแรกใช้การอภิปรายให้เด็กเป็นศูนย์กลางที่มีผลต่อการปฏิบัติงานของเขา ในการวินิจฉัยพยายามไม่พิสูจน์ประสิทธิภาพการเรียนรู้ของกลุ่มการเรียนแทนการตรวจสอบการเรียนหลักของเขา และปฏิบัติวิธีใหม่ๆ ที่เขาสร้างขึ้นต่อไป การอธิบายส่วนสำคัญของกระบวนการวิจัย การวิเคราะห์ การอภิปราย เหตุผลสำหรับการวิเคราะห์ การอภิปรายทำไมครูจึงพูดเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ดังนั้น จึงควรสร้างความรู้ให้ครูอธิบายชุดของอุปกรณ์ของความคิดที่ถูกใช้ในการวิเคราะห์ การอภิปรายที่แสดงให้เห็นความเป็นไปได้ของครูที่อยู่ร่วมกันสร้างความรู้เกี่ยวกับการสอน แนะนำความหมายที่สำคัญของการพัฒนาของผู้เชี่ยวชาญการศึกษา

Watanabe (2001.1279) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบมีเด็กเป็นศูนย์กลางเมื่อเปรียบเทียบการสอน โดยตรงในวิชาคณิตศาสตร์ใน โรงเรียนประถมศึกษา พบว่ามีการอภิปรายกันมากมายในหัวข้อทางการศึกษา ในเรื่องวิธีการที่เหมาะสมในการให้การศึกษาแก่เด็ก บ้างก็ให้เหตุผลว่าควรมีสองแนวทางการสอนที่มีเด็กเป็นศูนย์กลาง ในขณะที่อีกฝ่ายยืนยันว่าเด็กที่จะเรียนรู้ได้ดีที่สุดจากสิ่งแวดล้อมที่มีการสอนโดยตรงแก่เด็ก ในการวิจัยซึ่งศึกษาถึงสติปัญญาและวิธีการที่เด็กเรียนรู้ นั้นสรุปได้ว่า เด็กจะมีการก่อเกิดองค์ความรู้ได้ดีกว่าเมื่อได้รับการสอนในชั้นเรียนที่มีเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยการสอนโดยตรงนั้นจะให้ความรู้เพียงด้านเดียวแก่เด็ก แต่ไม่สามารถชักนำให้พวกเขาไปไกลกว่านั้น และโดยเฉพาะกับเด็กที่ไม่สามารถจดจำการเรียนรู้ได้ การศึกษาซึ่งทำการเปรียบเทียบชั้นเรียนแบบมีเด็กเป็นศูนย์กลางกับชั้นเรียนแบบสอนโดยตรง ได้แสดงให้เห็น ได้ถึงความแตกต่างทางการเรียนรู้ โดยชั้นเรียนแบบมีเด็กเป็นศูนย์กลางนั้นมีฐานขององค์ความรู้ที่กว้าง ไกลกว่าทั้งยังสัมพันธ์องค์ความรู้ในเรื่องของโลกรอบๆตัวพวกเขาด้วย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมาก ซึ่งชี้ให้เห็นว่า สถานศึกษาในแต่ละแห่งต่างก็ให้ความสำคัญกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งประโยชน์สูงสุด คือ ตัวผู้เรียน โดยให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพื่อที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้